

Levensgevaarlijk gedrag bij kinderen door online challenges

Freya M. C. H. Huijsmans · Maud A. N. Veen · Ed F. van Beeck · William L. M. Kramer

Published online: 5 juli 2021

© Bohn Stafleu van Loghum is een imprint van Springer Media B.V., onderdeel van Springer Nature 2021

Samenvatting Online challenges zijn een fenomeen met toenemende populariteit en navolging. Ondanks de vaak onschuldige aard kunnen de gevolgen fataal zijn, onjuist geïnterpreteerd worden en op een suïcide lijken. Het is daarom relevant om jongeren en hun omgeving te waarschuwen voor de potentiële gevaren van levensgevaarlijke online challenges. Dat geldt ook voor de (jeugdgezondheidszorg)professionals die geconfronteerd worden met de gevolgen van een challenge. Inzicht in dit fenomeen kan in de peergroup levensreddend zijn. Hoe vaak dit verschijnsel in Nederland voorkomt is onbekend. Om een eerste indicatie te krijgen van het voorkomen van online challenges hebben wij leerlingen en (ervarings)deskundigen geïnterviewd en enquêtes afgenomen bij ouders en docenten. Alle geïnterviewde leerlingen hadden ten minste één challenge uitgevoerd. Het bleek dat sommige kinderen en ouders zich onvoldoende bewust zijn van de mogelijke gevaren van online challenges. Docenten zijn meer bekend met het fenomeen en bespreken het vaker met kinderen dan hun ouders. Herhaalde en goede voorlichting door ervarings- of zorgdeskundigen, verbeterde informatievoorziening aan ouders en leerkrachten, en een open communicatie tussen ouder en kind zouden goede preventie maatregelen kunnen zijn. Zeker voorlichting via internet kan een belangrijke preventieve rol spelen.

Trefwoorden online challenges · levensgevaarlijk gedrag · jeugd · voorlichting

Inleiding

In 2017 overlijdt een jongen van 16 jaar in zijn ouderlijk huis in Midden-Nederland aan verstikking onder omstandigheden die doen denken aan suïcide [1]. Een jaar later is er een vergelijkbare casus in West-Nederland, waarbij een tiener van 15 jaar om het leven komt [2]. Beide jongens zijn overleden aan de gevolgen van een levensgevaarlijke online challenge, genaamd choking challenge. Kort geleden (januari 2021) is in Italië de populaire app TikTok gedeeltelijk geblokkeerd nadat een 10-jarig meisje overleden was door deze choking challenge, ook wel bekend als de blackout challenge [3]. Bij dit spel klemt het kind zijn halsslagader af door middel van een touw, doek of strop, om deze net voor het bewustzijnsverlies weer te verwijderen om zich zo kortdurend high te voelen. Wanneer de afklemming van de halsslagader niet tijdig opgeheven wordt, kan de choking challenge de dood tot gevolg hebben [4].

De choking challenge is slechts een van de vele online challenges die op het internet circuleren [5]. Online challenges, al dan niet levensgevaarlijk, zijn een opkomend fenomeen met een toenemende populariteit [6]. Het principe is om een bepaalde handeling uit te voeren en jezelf te filmen. Deze filmpjes worden vervolgens gedeeld op sociale media en motiveren andere kinderen om dezelfde challenge uit te voeren. Online challenges zijn globaal onder te verdelen in drie categorieën: non-oxygenatie-challenges, *dare* challenges en agressie-challenges (tab. 1; [7]).

De inhoud en medische gevolgen van online challenges zijn bij zorgprofessionals nog onvoldoende bekend. In een onderzoek onder kinderartsen en huisartsen had een derde van de respondenten nog nooit

F. M. C. H. Huijsmans, BSc (✉) · M. A. N. Veen, BSc
Erasmus Medisch Centrum (EMC), Rotterdam, Nederland
freyahuijsmans@live.nl

Dr. E. F. van Beeck
Afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg, Erasmus
Medisch Centrum, Rotterdam, Nederland

Dr. W. L. M. Kramer
Afdeling kinderchirurgie, Sophia Kinderziekenhuis-Erasmus
Medisch Centrum, Rotterdam, Nederland

Tabel 1 Voorbeelden van online challenges

categorie	uitleg	voorbeelden
non-oxygenatie-challenges	Bij dit soort challenges is sprake van (tijdelijke) verstikking. Deze challenges kunnen eventueel tot de dood leiden	Choking challenge: wurgspeel Plastic bag challenge: een plastic zakje over je hoofd heen doen en dan zo vaak mogelijk in- en uitademen
dare challenges	Een deelnemer voert een bepaalde taak uit onder groepsdruk	Cinnamon challenge: lepel kaneel eten What's in my mouth challenge: geblinddoekt voedingsproducten proeven en raden wat het is. Beanboozled challenge: een spel waarbij de deelnemer <i>jelly beans</i> (snoepjes) eet. Van elke jelly bean is een lekkere en een vieze variant. Salt and ice challenge: zout strooien op een bloot lichaamsdeel en er daarna ijs tegenaan houden (brandwonden)
agressie-challenges	Bij dit soort challenges is sprake van fysiek of psychisch geweld	Momo challenge: een anonieme online opdrachtgever zet de deelnemer aan tot gewelddadige daden (met chantage). Blue whale challenge: individuen moeten gevaarlijke opdrachten uitvoeren van een onbekende online 'meester'. De laatste opdracht is zelfmoord plegen. Backpack challenge: rugzakken gooien naar de deelnemer. De deelnemer moet proberen om niet te vallen, terwijl hij/zij rent

van de choking challenge gehoord en kenden de anderen het fenomeen voornamelijk uit publieksinformatie via de media [8]. In een onderzoek onder kinderartsen, psychiaters en psychologen over een online challenge die kan leiden tot zelfmoord (de blue whale challenge), had weliswaar twee derde van de professionals van deze challenge gehoord, maar wist minder dan een kwart wat de challenge inhield en kende slechts 18 procent van de respondenten andere online challenges [9]. Bij de blue whale challenge moeten kinderen en adolescenten gevaarlijke opdrachten uitvoeren van een onbekende 'online meester', met het plegen van zelfmoord als laatste opdracht [10].

Online challenges worden helaas niet als zodanig geregistreerd in epidemiologisch onderzoek over letsels door ongevallen en geweld in Nederland [11]. Een indicatie van het voorkomen van dit fenomeen moet daarom door zelfrapportage worden verkregen, maar dergelijk onderzoek is in Nederland nog niet uitgevoerd. Uit twee Franse onderzoeken is naar voren gekomen dat (veel) meer dan de helft van de kinderen bekend is met online challenges en dat 12–19% ooit aan een gevaarlijke online challenge heeft deelgenomen [6, 7]. Gezien de toenemende populariteit van (levensgevaarlijke) online challenges en de potentieel dodelijke gevolgen is nader onderzoek onder kinderen, ouders en leerkrachten van belang. Het doel van dit onderzoek is om inzicht te verkrijgen in de deelname van kinderen in Nederland aan online challenges en hun opvattingen daarover, in de kennis en rol van ouders en docenten, en in de mogelijkheden voor preventie.

Methode

Kinderen

Om een eerste indicatie te krijgen van de deelname aan online challenges in Nederland zijn leerlingen uit groep 7 en 8 van het basisonderwijs geïnterviewd onder begeleiding van een docent (maart 2019). In totaal zijn er 23 scholen benaderd in Rotterdam, Amsterdam, Sliedrecht, Harderwijk, Weert, Gorinchem

en Leidschendam. Twee basisscholen gaven toestemming voor individuele interviews met de leerlingen. In totaal hebben we drie klassen mogen interviewen. Bij drie van de benaderde scholen was een leerling overleden ten gevolge van deelname aan een levensgevaarlijke online challenge. Deze drie scholen weigerden deelname aan het onderzoek, vanwege de gevoeligheid van het onderwerp.

Na toestemming van de school zijn de ouders van de leerlingen uit groep 7 of 8 voorafgaand aan de interviews schriftelijk geïnformeerd over het onderzoek. De ouders kregen een week de tijd om eventueel bezwaar te maken tegen deelname van het kind. Aan de kinderen van wie de ouders geen bezwaar hadden, werd gevraagd wie bekend was met de term 'online challenges' en wie hieraan had deelgenomen. De kinderen die aangaven meegedaan te hebben aan een online challenge, al dan niet levensgevaarlijk, zijn geïnterviewd. Met deze interviews is hun deelname aan online challenges, hun opvattingen daarover en hun mening over preventiemaatregelen onderzocht. De interviews waren semigestructureerd. De belangrijkste vragen uit het interview waren: 'Aan welke online challenge(s) heb jij ooit meegedaan?', 'Wat lijkt jou een goed plan om te voorkomen dat jij en je klasgenoten gevaarlijke online challenges doen?', 'Denk je dat je ouders genoeg over online challenges weten en zou je aan je ouders vertellen dat je hieraan meedoet?' en: 'Zou je luisteren naar je ouders, als ze je verbieden om mee te doen aan een online challenge?'

Ouders en leerkrachten

Daarnaast zijn online enquêtes afgenomen onder ouders en leerkrachten om te toetsen in hoeverre zij op de hoogte zijn van het fenomeen online challenges. De enquête was gericht aan ouders van kinderen tot 18 jaar oud en leerkrachten van het basis- en voortgezet onderwijs. De enquête werd verspreid via sociale media en de benaderde scholen. De antwoorden zijn verzameld tussen 8 februari 2019 en 15 maart 2019. Voordat de ouders en leraren de enquête konden invullen, zijn ze geïnformeerd over het onderwerp, het

Tabel 2 Uitkomsten van interviews met leerlingen over hun deelname aan online challenges en mogelijke preventie maatregelen

onderwerp	uitkomsten N= 34 n (%)
<i>uitgevoerde challenges^a</i>	
bottle flip challenge	10 (29%)
what's in my mouth challenge	9 (26%)
cinnamon challenge	7 (21%)
chubby bunny challenge	7 (21%)
ice bucket challenge	3 (9%)
beer pong challenge	3 (9%)
kiki challenge	3 (9%)
beanboozled challenge	2 (6%)
overige challenges ^b	11 (32%)
<i>situatie rond het uitvoeren van de challenge^a</i>	
in huis	27 (79%)
op straat	4 (12%)
op vakantie	3 (9%)
met familie/vrienden	28 (82%)
alleen	6 (18%)
<i>respons op ouderlijk gezag, en uitvoeren challenge gemeld aan ouders</i>	
positief als ouders zouden afkeuren	29 (85%)
negatief als ouders zouden afkeuren	2 (6%)
onzeker	3 (9%)
uitvoeren van de challenge gemeld aan ouders	26 (76%)
<i>preventie maatregelen om te voorkomen dat kinderen gevaarlijke online challenges doet^a</i>	
voorlichting door een (ervarings)deskundige ^c	24 (71%)
voorlichting door bekend persoon (bijvoorbeeld vloggers)	14 (41%)
voorlichting/verbod van ouders	13 (38%)
voorlichting via (sociale) media (bijvoorbeeld reclame op tv, nieuws, websites)	14 (41%)
filmpjes over online challenges op internet verbieden/verwijderen	6 (18%)
^a Open vraag: meerdere antwoorden mogelijk	
^b Overige challenges: whisper challenge, boys versus girls, zoom challenge, Doritos challenge (tweemaal), kauwgombal challenge, slijm challenge, heather miss challenge, Fortnite dans challenge, break my back challenge, langste onder water blijven	
^c (Ervarings)deskundige: slachtoffer van online challenge, arts, deskundige op gebied van media en online challenges	

doel van het onderzoek en de anonimiteit van de resultaten. De enquête bestond uit meerkeuze- en open vragen. De belangrijkste vragen waren: 'Was u bekend met de term online challenge?', 'Kent u iemand die ernstige schade heeft opgelopen of is overleden door een gevaarlijke online challenge?', 'Heeft u het onderwerp online challenges en de mogelijke gevaren ervan met uw kind(eren)/leerlingen besproken?', 'Hoe denkt u dat men het beste kan voorkomen dat kinderen meedoen aan online challenges?' en: 'Wat is volgens u de voornaamste reden dat kinderen en tieners meedoen aan online challenges?'

Deskundigen

Tot slot zijn vier (ervarings)deskundigen geïnterviewd om zo meer inzicht te krijgen in de kennis van (zorg)professionals over dit fenomeen en de mogelijkheden voor preventie. De volgende vragen vormden de kern van de interviews: 'Bent u op de hoogte van de problematiek rond gevaarlijke online challenges bij jongeren?', 'Weet u of er momenteel preventieve maatregelen worden genomen tegen deelname aan online challenges?' en: 'Wat zouden volgens u geschikte maatregelen zijn om te voorkomen dat kinderen en tieners meedoen aan online challenges?'

Resultaten

Deelname aan online challenges

In totaal hebben 34 kinderen, 12 jongens en 22 meisjes, met een leeftijd van 10 tot 13 jaar deelgenomen aan het onderzoek (tab. 2). Op de ene school (twee klassen) gaf ongeveer de helft van de kinderen aan ooit deelgenomen te hebben aan minimaal één online challenge ($n=23$). Op de andere school (één klas) gaf bijna iedereen aan deelgenomen te hebben aan een online challenge, maar vanwege de beperkte tijd is ongeveer de helft van de kinderen geïnterviewd ($n=11$). De meeste uitgevoerde challenges waren relatief onschuldig, zoals de in 26% voorkomende what's in my mouth challenge (geblinddoekt voedingsproducten proeven en raden wat het is), de chubby bunny challenge: 21% (zo veel mogelijk spekjes in de mond stoppen en dan de woorden 'chubby bunny' verstaanbaar uitspreken) en de beanboozled challenge: 6% (een spel waarbij de deelnemers jelly beans (een snoepje) eet; van elke jelly bean is er een lekkere en een vieze variant). Een vijfde van de geïnterviewden had echter een cinnamon challenge uitgevoerd, die tot ernstige medische gevolgen kan leiden. Bij deze challenge eet het kind in 60 seconden en zonder te drinken een lepel kaneel op met mogelijk verstikking, aspiratie of longschade tot gevolg [12]. Geen van de potentieel dodelijke challenges, zoals de choking game en de blue whale game, waren door de geïnterviewde 10- tot 13-jarige kinderen al uitgevoerd.

Sommige kinderen en ouders hadden onvoldoende inzicht in de potentiële gevaren van online challenges. De volgende uitspraken zijn treffend: 'Voor de cinnamon challenge had ik met een vriend afgesproken om via facetime allebei tegelijk de challenge te doen. Die vriend nam eerst een lepel kaneel en moest heel hard hoesten, dus toen heb ik de challenge alleen met een halve lepel kaneel gedaan. Ik zou de cinnamon challenge niet nog een keer doen, omdat die vriend van mij wel bijna gestikt was. Mijn ouders wisten dat ik mee ging doen aan deze challenge, ze stonden erbij en moesten er ook om lachen. Als het van mijn ouders niet had gemogen, zou ik het ook niet doen' en: 'Ik heb de cinnamon challenge gedaan toen ik 7 jaar

Tabel 3 Uitkomsten van enquêtes onder ouders over hun bekendheid met online challenges, redenen om deze wel of niet met hun kind te bespreken en preventiemaatregelen van online challenges

onderwerp	uitkomsten n (%)
<i>bekendheid (n= 52)</i>	
bekend met online challenges	36 (69%)
kennis dat hun eigen kinderen mee hebben gedaan	2 (4%)
kennis dat een persoon in de omgeving heeft meegedaan	13 (25%)
bekend met een sterfgeval door een online challenge	2 (4%)
bekend met geval van letsel door een online challenge	3 (6%)
besproken met kinderen	24 (46%)
<i>redenen voor het bespreken (n= 24)</i>	
bespreken van de potentiële gevaren	21 (40%)
bespreken van een gebeurtenis	2 (4%)
andere redenen	1 (2%)
<i>redenen van het niet bespreken (n= 28)</i>	
niet van bestaan afweten	9 (17%)
niet op de hoogte van de gevaren	4 (8%)
ik denk dat mijn kind hier niet aan mee zal doen	9 (17%)
andere redenen	6 (12%)
<i>methoden voor preventie (n= 52)^a</i>	
bespreken en bespreekbaar maken	36 (69%)
voorlichting (overheid, scholen, multimedia, deskundigen)	7 (13%)
internetgebruik controleren	4 (8%)
gevaren laten zien (beelden)	4 (8%)
overig	6 (12%)

^aOpen vraag: meerdere antwoorden mogelijk

was. Dat was thuis, samen met mijn ouders. Mijn ouders deden het samen met mijn broers en toen had ik ook een klein lepeltje kaneel genomen'.

Kennis en rol van ouders en docenten

In totaal hebben 292 mensen de ouderenquête online bekeken, van wie er 67 de enquête volledig hebben ingevuld. Uiteindelijk zijn 52 ouderenquêtes meegenomen in de analyse (tab. 3). Vijftien ingevulde enquêtes zijn niet meegenomen omdat deze respondenten geen kind(eren) van 18 jaar of jonger hadden. In totaal hebben 577 mensen de lerarenenquête online bekeken, van wie er 215 de enquête volledig hebben ingevuld (tab. 4). De 52 ouders hadden gemiddeld 2,5 kinderen, de mediane leeftijd was 14 jaar. Van de docenten werkte 53% in het lager onderwijs en 47% in het voortgezet onderwijs. De mediane leeftijd van de leerlingen aan wie zij lesgaven was 13 jaar (spreiding 4–25 jaar). Van de ouders en docenten was respectievelijk 31% en 5% niet bekend met de term 'online challenges'. Zowel ongeveer de helft van de ouders als de helft van de docenten gaf aan het onderwerp online challenges met kinderen besproken te hebben. Van de ouders die het onderwerp niet besproken hadden, dacht ongeveer een derde dat hun kind niet deelneemt aan een levensgevaarlijke online

Tabel 4 Uitkomsten van enquêtes onder docenten over de bekendheid en bespreekbaarheid van online challenges, beweegredenen en preventiemaatregelen

onderwerp	uitkomsten n (%)
<i>bekendheid (n= 215)</i>	
bekend met online challenges	205 (95%)
bekend met een sterfgeval door een online challenge	12 (6%)
bekend met geval van letsel door een online challenge	5 (2%)
besproken met kinderen	102 (47%)
<i>redenen voor het bespreken (n= 102)^a</i>	
actueel onderwerp	43 (20%)
veiligheid van de leerlingen, waarschuwingsrol van de docent	32 (15%)
ervaring met online challenge	6 (3%)
routinematig, onderwijsprogramma	10 (5%)
overige redenen	11 (5%)
<i>beweegredenen (n= 215)^a</i>	
sociale druk	146 (68%)
stoer doen	60 (28%)
nieuwsgierigheid, spannend	54 (25%)
onwetendheid over de gevaren	17 (8%)
angst/onzekerheid	6 (3%)
<i>preventiemaatregelen (n= 215)^a</i>	
niet voldoende preventie beschikbaar op scholen	106 (49%)
<i>voorlichting geven is taak van:</i>	
ouders	33 (15%)
(ervarings)deskundige ^b	134 (62%)
docent	78 (36%)
<i>averechtse preventiemaatregelen (n= 215)^a</i>	
verbieden	99 (46%)
te veel aandacht geven	26 (12%)
niet bespreekbaar maken	21 (10%)
straffen	19 (9%)
bang maken/beleren	12 (6%)
geen idee	38 (18%)
overig	13 (6%)

^aOpen vraag: meerdere antwoorden mogelijk

^b(Ervarings)deskundige = arts, GGD-medewerker, maatschappelijk werker, politie, slachtoffer, bekende YouTubers en Vloggers

challenge. Een kwart van de ondervraagde ouders gaf aan dat ze minimaal één kind of één tiener in hun omgeving kenden die had deelgenomen aan een online challenge. Ongeveer 5% van zowel de ondervraagde ouders als ondervraagde docenten gaf aan bekend te zijn met een sterfgeval door een online challenge. Non-oxygenatie-challenges werden door de docenten in ongeveer drie op de vijf gevallen genoemd als oorzaak van lichamelijk letsel of een sterfgeval. Volgens de docenten was sociale druk de voornaamste beweegreden om mee te doen aan een online challenge.

Mogelijkheden voor preventie

De kinderen, ouders en leerkrachten zijn ook gevraagd naar wat volgens hen zou kunnen werken om deelname aan (levensgevaarlijke) online challenges terug

Adviezen naar aanleiding van de resultaten van dit onderzoek

Advies van de geïnterviewde leerlingen: bespreek in de klas de (levensgevaarlijke) online challenges, en vertel over een gebeurtenis die verkeerd afliep.

Advies van de onderzoekers: denk als arts bij een suïcidepoging door een kind altijd aan een mislukte challenge-poging. Zorg juist dan ook voor de peer-group.

Advies van de onderzoekers: actuele centrale registratie door Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, Artsen Jeugdgezondheidszorg Nederland of Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland waarborgt preventie.

te dringen. Daarnaast zijn twee kinderartsen, één jeugdarts en één ouder-ervaringsdeskundige op het gebied van online challenges geïnterviewd. De meerderheid van de kinderen gaf aan dat voorlichting door een (ervarings)deskundige een effectieve preventie-maatregel zou kunnen zijn (tab. 2). Een andere preventie-maatregel die de kinderen voorstelden, is het verspreiden of met hen klassikaal bespreken van verhalen waarbij een online challenge verkeerd afliep (zie het kader). Ook gaven de kinderen aan dat deelname voorkomen zou kunnen worden als ouders dit gedrag zouden afkeuren. Meer dan de helft van de ouders ziet het bespreekbaar maken van online challenges als de beste preventiemethode (tab. 3). Volgens de meerderheid van de ondervraagde leerkrachten is de beste manier van preventie om een (ervarings)deskundige op het gebied van online challenges structureel voorlichting te laten geven (tab. 4). Preventie-maatregelen die averechts zouden werken zijn volgens de docenten onder andere het verbieden en niet bespreekbaar maken van online challenges.

De ondervraagde artsen en ouder-ervaringsdeskundige zijn van mening dat kennis over online challenges onder jongeren vergroot dient te worden. Volgens hen zijn ouders niet voldoende op de hoogte van online challenges en zijn ze zich vaak niet bewust van de mogelijke gevaren. De vraag of voorlichting geven een taak is van de ouders, van de zorgverleners, van de ervaringsdeskundigen óf van de overheid werd niet eenstemmig beantwoord. Verder gaven de artsen aan dat de overheid wel een belangrijke verantwoordelijkheid heeft wat betreft voorlichting en handhaving.

Bovendien gaf een van de kinderartsen aan dat artsen het probleem van online challenges in het algemeen onderschatten. Dit komt door een gebrek aan scholing omtrent internetveiligheid vanuit de beroepsverenigingen of de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG). De jeugdarts gaf aan dat het onderwerp online challenges tijdens bijscholing voor artsen eigenlijk alleen besproken wordt bij een actuele casus,

en dan vooral gericht op de medische problematiek. Het sociale aspect van de online challenge, noch het belang van het handelen in het kader van preventie wordt belicht. Ook jammer is dat slechts een beperkt aantal artsen deze bijscholing kan volgen.

De ouder-ervaringsdeskundige vindt het belangrijk dat scholen het onderwerp niet vermijden, maar bespreekbaar maken. Volgens de ouder-ervaringsdeskundige zijn scholen ten onrechte bang voor de potentieel averechtse effecten van het bieden van voorlichting over online challenges. Voorlichting is van belang omdat de jongeren bewust gemaakt moeten worden van het risico en de mogelijke gevolgen van online challenges.

Beschouwing

Het meedoen aan online challenges lijkt inmiddels algemeen bekend onder kinderen en jongeren in Nederland. Hierbij zien we een spectrum van relatief onschuldige online spelletjes tot challenges die tot ernstige medische gevolgen en zelfs de dood kunnen leiden. Rapportage van kinderen, ouders en hun leerkrachten laat zien dat de laatste categorie, de levensgevaarlijke online challenge, vaker voorkomt dan wenselijk is. Te veel kinderen en ouders zijn zich onvoldoende bewust van de gevaren. Het onderwerp blijft zowel thuis als op school vaak onbesproken. Kinderen en hun omgeving dienen uitgebreid gewaarschuwd te worden voor de potentiële gevaren van online challenges. Het probleem mag niet onderschat worden.

Preventieve maatregelen die zouden kunnen helpen zijn voorlichting door (ervarings)deskundigen en digitaal lesmateriaal. Het lijkt wenselijk om dit soort interventies uit te voeren rondom de overgang van het basis- naar het voortgezet onderwijs en op het voortgezet onderwijs. Daarnaast is het belangrijk dat artsen kennis hebben van deze problematiek. Artsen vormen de spil, zowel voor preventie, als voor behandeling en begeleiding van deze kinderen en hun ouders (zie het kader).

Dit onderzoek had enkele beperkingen. Ten eerste zijn de resultaten beïnvloed door selectiebias. Een aanzienlijk deel van de scholen weigerde namelijk deelname aan dit onderzoek vanwege de gevoeligheid van het onderwerp. Op drie van deze scholen was sprake van een recente casus met zeer ernstige gevolgen. Hierdoor zijn scholen waar de leerlingen, docenten en ouders waarschijnlijk goed op de hoogte zijn van de potentiële gevaren van online challenges niet meegenomen in ons onderzoek. Wat betreft de resultaten van de enquêtes is het mogelijk dat ouders en docenten met veel affiniteit voor het onderwerp, sneller de enquête invulden. Daarnaast zijn de interviews met de leerlingen slechts bij twee basisscholen uitgevoerd en alleen bij leerlingen die aangaven ooit meegedaan te hebben aan een online challenge, waardoor deze resultaten niet generaliseerbaar zijn voor heel Nederland. Daarom adviseren

we een uitgebreidere epidemiologische analyse uit te voeren naar de landelijke incidentie van (levensgevaarlijke) online challenges en de frequentie van lichamelijk letsel en overlijden ten gevolge van online challenges. Het zou nuttig zijn als letsels door online challenges geregistreerd worden. Alleen zo kan deze problematiek actief en actueel gevolgd worden, zodat de trieste gevolgen van challenges voorkomen kunnen worden. Voor het coördineren zouden beroepsverenigingen, zoals de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK), Artsen Jeugdgezondheidszorg Nederland (AJN) en Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland (V&VN) een belangrijke rol kunnen spelen via bijvoorbeeld periodieke enquêtes onder de leden (zie het kader).

Literatuur

1. Stoffelen A. Nu ook in Nederland dode (16) bij extreme online 'challenge', ouders waarschuwen. *De Volkskrant*. 15 juni. 2017.
2. NOS. Politie-onderzoek na dood 15-jarige jongen 'door choking challenge'. 2018. <https://nos.nl/artikel/2233018-politie-onderzoek-na-dood-15-jarige-jongen-door-choking-challenge.html>. Geraadpleegd op: 15 jan 2019.
3. Vlaskamp M. Italië blokkeert TikTok gedeeltelijk na dood 10-jarigmeisje. *De Volkskrant*. 23 januari. 2021.
4. Pardoen J. Informatie over de 'chokinggame' (het wurgspel). 2017. <https://www.bureaujeugdmedia.nl/informatie-choking-game-wurgspel/>. Geraadpleegd op: 29 jan 2019.
5. Janssen D. 'Ik daag je uit!'. De gevaren van online challenges. 2019. <https://www.vpngids.nl/veilig-internet/kind-en-jeugd/online-challenges/>. Geraadpleegd op: 13 nov 2019.
6. Vigne M. 'Dangerous games' of primary school Keystage 2 pupils: an inventory in the service of a policy of awareness and prevention of the risks before secondary school. *Semantic Scholar*. 2015;16:67-95.
7. Ministère de l'Éducation nationale. *Jeux dangereux et pratiques violentes*. Lille: Conseil Général Département du Nord; 2010.
8. McClave JL, Russell PJ, Lyren A, et al. The choking game: physician perspectives. *Pediatrics*. 2010;125(1):82-7.
9. Mahadevaiah M, Nayak RB. Blue whale challenge: perceptions of first responders in medical profession. *Indian J Psychol Med*. 2018;40(2):178-82.
10. Lupariello F, Curti SM, Coppo E, et al. Self-harm risk among adolescents and the phenomenon of the 'blue whale challenge': case series and review of the literature. *J Forensic Sci*. 2019;64(2):638-42.
11. Beeck E van, Panneman M, Polinder S, et al. Letsels door ongevallen en geweld in Nederland. Resultaten van een spoedeisende hulp-registratie. *Ned Tijdschr Geneesk*. 2017;161:D1534.
12. Grant-Alfieri A, Schaechter J, Lipshultz SE. Ingesting and aspirating dry cinnamon by children and adolescents: the 'cinnamon challenge'. *Pediatrics*. 2013;131(5):833-5.

Freya M.C.H. Huijsmans, masterstudent Geneeskunde

Maud A.N. Veen, masterstudent Geneeskunde

Dr. Ed F. van Beeck, arts Maatschappij en Gezondheid

Dr. William L.M. Kramer, kinder- en traumachirurg